

Vitray, akit gyerekként Kisneufeldnek hívtak

Könyvajánló

Erdélyi S. Gábor / Forrás: 168 óra

Híres embernek lenni nehéz. Glóriába burkolva nem könnyű átlábalni a városon (az életen), hisz a dicsfényt nem lehet felakasztani a fogasra, leadni a ruhatárba, amikor épp nem akarunk híres ember lenni (ami különben jólesik).

Meglepetéssel értesülünk aztán utólag (olykor), hogy Híres Embernek is akad dugdosnivalója. Hogy Vajda János kamrájában mit tárolt, Széchenyi gróf a naplójába mit írt, Ady hányszor bukott sárba. Stb.

Ennél jobb, amikor a kortárs is megtudhatja: milyen is a Híres Ember, milyennek látta magát. Olyannak-e, mint mi? Az efféle gyónás mindig kockázatos. Közelről a havasi kürtöt sem lehet elviselni. Hogy mi lesz a könyv végére Híres Emberről, az többnyire azon múlik, mennyire volt hiteles korábban, és mennyire marad most is az.

Itt van e könyvünk hőse. Aki egyben az írója is. Híres. Arcát, nevét többen ismerik, mint ilyen-olyan államférfijainkét. Kép róla van ezer, mindannyiunkban. Most megtudjuk tőle magától azt is: volt gyerekként gyáva, hisztériás, magányos, üldözött és kiközösített is, tetves és félárva, bizonytalan és félős. Akkoriban Kisneufeldnek hívták. Kínosan hordta vallását, zárták gettóba, dobták ki felvételi vizsgáról, invitálták az ÁVH-ba, működött tiszt járőrként, s indult el disszidálni, de elkapták. Iskolázott felekezeti intézményekben, váltott gimnáziumokban, grundon, operában, meccsen, színházi zsinórpadláson és asztal alatt, magántanítványok mellett, jégpályán, műveltségi játékokban, főiskolán és rádióban, kórházban, történelemben.

És mindez csak a felkészülés ideje. A gyerekkor. A fiatalkor. Amikor készül a férfi. Ám ha Híres Ember már ekkor oly bámulattal néz fel magára, mint T. Közönsége majdan, ha minden este meghatottan búvik egy ágyba önmagával, akkor már le is tesszük a könyvét a kezünkből, mi, kényesebbek. Ha jó egy efféle visszatekintés, önéletrajz, attól az, mert nyoma sincs benne az öntiszteletnek, a későbbi úr felmutatásának. Hanem valami olyan, mint a gyónás.

Így érkezik el Kisneufeld élete fordulójához, kiképezve, s innentől kezdve már másképpen hívják. Felveszi a Híres Ember nevét. (Vitray Tamás: Kiképzés. Magvető Kiadó.)

*

Szerző hangoskönyv @ 2011/03/06

Vaklap

Felolvassa: a szerző | ISBN: 978 963 142 690 8

Kiadó: Magvető Könyvkiadó és Kereskedelmi Kft.

Játékidő: 08:52:07 (532:07) | Bitráta: 96 Kbps / 48 mHz / Mono

Vitray Tamás, a magyar televíziózás legendás, sokak által tisztelt és szeretett személyisége olyan dolgokról mesél ebben a könyvében, amelyekről még sosem szólt. Merész és nagy belső fegyelmet igénylő munkát végez: végigjárja gyermekkorá viszontagságos tájait, hogy sem magát, sem környezetét nem kímélő éleslátással összerakja múltja darabjait. Sajátos helyzetbe hozza magát: most ő a riporter és a riportalany is egy személyben. Ám – ahogyan tőle ezt a műsorain keresztül megszokhattuk – most sem elégszik meg egyszerű, unalomig ismert formával, egy szimpla önéletrajzi regénnyel vagy riportkönyvvvel. Vitray Tamás saját magával, saját magáról is úgy beszél, ahogyan híres műsoraiban a beszélgetőtársaival, beszélgetőtársairól. Figyel. Reflektál. Összerak. Megért. Új összefüggéseket fedez fel. Egyetlen felesleges szava, kérdése sincs. Határozottan, egyértelműen peregnek a szavai. Vitray analízis helyett szintézist teremt, az értelem és érzelem, a drámai jelenlét szintézisét.

Mert nem az a lényeges ebben a visszaemlékezésben, hogy a megélt örömek mellett mennyi borzalom és fájdalom hatotta át ezt a gyerekkort, hanem az, miként lehetett túlélni, és mit lehetett kezdeni vele. S noha látszólag egyetlen szó sem esik arról, hogy milyen utak, csalódások, remények, újrakezdések vezették őt el a Magyar Televízió épületéig, a Kiképzés mégis erről a kalandnak egyáltalán nem nevezhető, ám "kiképzésnek" joggal tartható, küzdelmes útról szól. A kezdetekről, a lehetőségekről, amelynek végén ott áll egy ember, aki (új) nevet szerez magának, s egy ország emlegeti őt így: "A Vitray".